

Basgranskning 2023
Genomförd på uppdrag av revisorerna
april 2024

Region Kalmar län

Basgranskning
Kollektivtrafiknämnden

Innehåll

Sammanfattning	2
1. Inledning	4
1.1. Bakgrund	4
1.2. Syfte och revisionsfrågor	4
1.3. Genomförande och avgränsning	5
1.4. Revisionskriterier	5
2. Granskningsresultat	6
2.1. Organisation	6
2.2. Mål, verksamhetsresultat och uppföljning	6
2.3. Ekonomistyrning och ekonomisk uppföljning	9
2.4. Intern kontroll och riskanalys	12
2.5. Beslutsunderlag och protokoll	13
2.6. Tidigare rekommendationer	14
3. Slutsats	16
4. Källförteckning	18
5. Revisionskriterium	19
Bilaga 1. Uppföljnings- och bokslutsprocess	22

Sammanfattning

På uppdrag av regionrevisionen i Region Kalmar län har EY genomfört en basgranskning av regionens styrelse, nämnder, beredningar, förbund, bolag och stiftelser. Denna rapport avser basgranskning av kollektivtrafiknämnden avseende verksamhetsåret 2023.

Det övergripande syftet med basgranskningen har varit att bidra till en stabil grund i ansvarsprövningen och utgöra en del i revisionens årliga bedömning om verksamheten har skötts på ett ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande sätt och om verksamheten har en tillräcklig intern kontroll.

Vår sammanfattande bedömning är att kollektivtrafiknämnden har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande sätt samt har haft en tillräcklig intern kontroll. Bedömningen grundar sig på våra bedömningar för basgranskningens delfrågor. I nedanstående tabell illustreras huruvida revisionsfrågorna bedöms vara helt, delvis eller ej uppfyllda enligt trafikljusmodellen. En närmare beskrivning av bedömningarna finns att läsa i de olika avsnitten som behandlar revisionsfrågorna.

Revisionsfråga	
Har revisionsobjektet fastställt en organisation med tydlig fördelning av ansvar och befogenheter?	Grön
Har revisionsobjektet tolkat mål och uppdrag och brutit ned dessa till egna mätbara mål och att de fungerar som styrsignaler till verksamheten?	Grön
Har revisionsobjektet en styrning och uppföljning mot mål och beslut?	Grön
Har revisionsobjektet en tillräcklig uppföljning och rapportering av verksamhetens resultat samt beslutar man om åtgärder vid avvikelser?	Gul
Är revisionsobjektets verksamhetsresultat förenligt med fullmäktiges, stiftarens eller ägarens mål, beslut och riktlinjer samt gällande lagstiftning och andra relevanta föreskrifter?	Gul
Har revisionsobjektet en fullgod ekonomistyrning samt ekonomisk uppföljning och rapportering?	Grön
Har revisionsobjektet genomfört sina uppdrag med tillgängliga resurser?	Röd
Har revisionsobjektet gjort en egen riskanalys samt en internkontrollplan vilka syftar till att hantera prioriterade risker?	Grön
Har revisionsobjektet ett systematiskt arbete med sin interna kontroll avseende såväl verksamhet som ekonomi?	Grön
Har revisionsobjektet tydliga beslutsunderlag och protokoll?	Grön
Hur har revisionsobjektet hanterat tidigare och ej åtgärdade rekommendationer som har getts i samband med de senaste årens basgranskning?	1

¹ Se avsnitt 2.6.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi kollektivtrafiknämnden att:

- ▶ Fortsätta arbetet med ekonomiska åtgärder i syfte att nå ekonomi i balans.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Regionfullmäktige har gett regionrevisorerna i uppdrag att ta fram underlag till den årliga ansvarsprövningen. Det görs i den så kallade årliga granskningen som i sin tur består av grundläggande granskning, fördjupade granskningar och granskning av delårsrapport och årsredovisning.

I kommunallagen framgår att revisorerna årligen ska granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas eller fullmäktigeberedningarnas verksamhetsområden i den omfattning som följer av god revisionsred. Det görs i den årliga granskningen som i sin tur består av grundläggande granskning, fördjupade granskningar och granskning av delårsrapport och årsredovisning.

Den grundläggande granskningen sker löpande över året av såväl revisorerna som anställda sakkunniga och består bland annat av revisionsdialoger och dokumentgranskning, men denna basgranskning är en insats som är tidsbegränsad och ett komplement till den övriga granskningen. Den grundläggande granskningen ska innehålla granskning av måluppfyllelse och granskning av styrning och intern kontroll. Den grundläggande granskningen innebär bland annat frågor avseende hur styrelse och nämnder har tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och om de brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler i verksamheten.

1.2. Syfte och revisionsfrågor

Det övergripande syftet har varit att genomföra en basgranskning av regionens styrelse, nämnder, beredningar, bolag, stiftelser och förbund. Detta för att tillsammans med den övriga och systematiska grundläggande granskning bidra till en stabil grund i ansvarsprövningen. Granskningen är en del av revisionens årliga granskning av regionen och utgör en del i bedömningen om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om verksamheten har en tillräcklig intern kontroll.

Granskningens övergripande revisionsfråga som har besvarats är:

- ▶ Har revisionsobjekten bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande sätt och har den interna kontrollen varit tillräcklig?

Därtill har följande delfrågor besvarats:

- ▶ Är revisionsobjektets verksamhetsresultat förenligt med fullmäktiges, stiftarens eller ägarens mål, beslut och riktlinjer samt gällande lagstiftning och andra relevanta föreskrifter?
- ▶ Har revisionsobjektet genomfört sina uppdrag med tillgängliga resurser?
- ▶ Har revisionsobjektet en styrning och uppföljning mot mål och beslut?

- ▶ Har revisionsobjektet tolkat mål och uppdrag och brutit ned dessa till egna mätbara mål och att de fungerar som styrsignaler till verksamheten?
- ▶ Har revisionsobjektet fastställt en organisation med tydlig fördelning av ansvar och befogenheter?
- ▶ Har revisionsobjektet gjort en egen riskanalys samt en internkontrollplan vilka syftar till att hantera prioriterade risker?
- ▶ Har revisionsobjektet en tillräcklig uppföljning och rapportering av verksamhetens resultat samt beslutar man om åtgärder vid avvikelser?
- ▶ Har revisionsobjektet en fullgod ekonomistyrning samt ekonomisk uppföljning och rapportering?
- ▶ Har revisionsobjektet ett systematiskt arbete med sin interna kontroll avseende såväl verksamhet som ekonomi? Detta för att säkerställa att verksamhetens uppdrag och mål uppnås samt att lagar, föreskrifter m.m. följs.
- ▶ Har revisionsobjektet tydliga beslutsunderlag och protokoll?
- ▶ Hur har revisionsobjektet hanterat tidigare och ej åtgärdade rekommendationer som har getts i samband med de senaste årens basgranskning?

1.3. Genomförande och avgränsning

Denna granskning avser den grundläggande granskningen för 2023. I denna rapport presenteras granskningen för kollektivtrafiknämnden. Motsvarande rapporter har lämnats för respektive revisionsobjekt som ingår i basgranskningen för 2023.

Granskningen har genomförts under perioden januari - april 2024. Den valda metoden för granskningen har varit dokumentstudier och intervjuer. Dokumentstudierna har bland annat omfattat för regionen centrala styrdokument. Granskarna har även tagit del av handlingar och protokoll för aktuellt revisionsobjekt. Intervjuer har genomförts med nämndens presidium samt tjänstepersoner som bistår nämnden i deras uppdrag. Se avsnitt 4 för källförteckning över analyserad dokumentation och intervjupersoner.

1.4. Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses bedömningsgrunderna som har använts i granskningen. Granskningens bedömningar utgår ifrån följande revisionskriterier:

- ▶ Kommunallagen (2017:725)
- ▶ Regionplan Region Kalmar län, 2023-2025
- ▶ Riktlinje för målstyrning i Region Kalmar län, 2020
- ▶ Riktlinje intern kontroll, 2023
- ▶ Reglemente för kollektivtrafiknämnden

För att läsa mer om revisionskriterierna se avsnitt 5.

2. Granskningsresultat

I detta avsnitt besvaras samtliga revisionsfrågor och i anslutning till varje delområde framgår iakttagelser och bedömningar.

2.1. Organisation

Kollektivtrafiknämnden ansvarar för strategiska frågor och driften av kollektivtrafiken. Nämnden utgör regional kollektivtrafikmyndighet och beslutar om allmän trafikplikt. Därtill ska nämnden fastställa förslag till långsiktig målbild för kollektivtrafiken samt behandla förslag till trafikförsörjningsprogram inför beslut i regionfullmäktige. Nämnden ansvarar för beredning, förankring och samverkan av strategier och planer med länets kommuner.

Kollektivtrafiknämndens reglemente fastställdes av regionfullmäktige september 2022 och gäller för mandatperioden 2023-2026. Av reglementet framgår nämndens ansvarsområde och uppgifter. Nämnden ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med fullmäktiges mål och anvisningar. Kollektivtrafiknämnden utgörs av sju ledamöter och tre ersättare och sammanträder sju gånger per år.

Av delegationsordningen beslutad av kollektivtrafiknämnden 2019 framgår grunderna för delegering av beslut och rätt att underteckna handlingar. Delegationsordningen beskriver vilken funktion som är delegat och i vilka ärenden som delegationsrätten får vidaredelegeras.

Under nämnden finns förvaltningen Kalmar Länstrafik som har övergripande ansvar för länstrafikens bussar, Öresundståg, Krösatåg, serviceresor och skärgårdstrafik i länet. Intervjuade uppger att de upplever en tydlighet i nämndens ansvarsområden och uppgifter.

Bedömning

Det är vår bedömning att kollektivtrafiknämnden har fastställt en organisation med tydlig fördelning av ansvar och befogenheter. Bedömningen görs mot bakgrund av att det finns en fastställd delegationsordning och att ansvar och befogenheter framgår av reglemente.

2.2. Mål, verksamhetsresultat och uppföljning

Enligt regionplan 2023-2025 är strategiplan 2050, trafikförsörjningsprogrammet, den regionala utvecklingsstrategin samt positionspapper för kollektivtrafiken för södra Sverige styrande och fungerar som målbilder för nämnden. Intervjuade uppger att de upplever tydlig koppling mellan regionplanen och övriga styrdokument. Målområdena som är formulerade i trafikförsörjningsprogrammet finns till viss del även i regionplanen som sedan i sin tur bryts ner till mål i nämndens verksamhetsplan.

Verksamhetsplan

Regionens nämnder ska årligen upprätta en verksamhetsplan. I protokoll från januari 2023 framgår att nämnden godkänt verksamhetsplanen för 2023. Av planen framgår nämndens vision att Kalmar Länstrafik ska bli Sveriges mest uppskattade kollektivtrafik.

Av regionplan för 2023-2025 framgår att regionfullmäktiges övergripande mål ska brytas ner i verksamhetsmål och aktiviteter som verksamheten ska uppnå under året. Riktlinje för målstyrning beskriver att verksamhetsmål, som utgörs av mål och mått med målvärden, och aktiviteter ska processas fram inom fyra målområden².

Kollektivtrafiknämndens verksamhetsplan för 2023 innehåller nämndens mål med tillhörande mått med målvärden och aktiviteter utifrån fyra målområden. Totalt innehåller planen 19 mått och 43 aktiviteter, se tabell nedan.

Målområde	Kollektivtrafiknämndens delmål	Mått	Aktiviteter
Nöjda invånare och samarbetspartners	Nöjda invånare, kunder och samarbetspartners	2	6
Hållbar utveckling i hela länet	Hållbar utveckling i Kalmar länstrafik	2	6
	Hållbar utveckling allmän kollektivtrafik		
	Hållbar utveckling särskilda persontransporter	2	3
	Hållbar utveckling klimat och miljö	3	3
	Effektiva processer	2	9
En av Sveriges bästa arbetsplatser	Attraktiv, utvecklande och hälsosam arbetsplats	5	9
God ekonomisk hushållning	Driftbudget 2023	-	-
	Kostnadseffektiva verksamheter		
	Investeringsbudget 2023		
	Hållbar utveckling ekonomi	3	7

Vi noterar i protokoll från februari 2024 att nämnden inom ramen för ärendet om godkännande av verksamhetsberättelse för helåret 2023 har haft överläggning om ett tilläggsförslag. Tillägget avser förslag att verksamhetsberättelse och uppföljning av internkontrollplan i framtiden ska redovisas och behandlas av nämnden innan kommande års verksamhetsplan antas. Ordförande föreslog att tilläggsförslaget skulle avslås och omröstning begärdes. Nämnden beslutade att avslå tilläggsförslaget efter genomförd votering. Bakgrunden till förslaget är enligt uppgift att det bedöms vara svårt att sätta aktiviteter i nästa års verksamhetsplan innan resultatet för helåret i verksamhetsberättelsen har behandlats. Speciellt när det kommer till hantering av eventuella avvikelser.

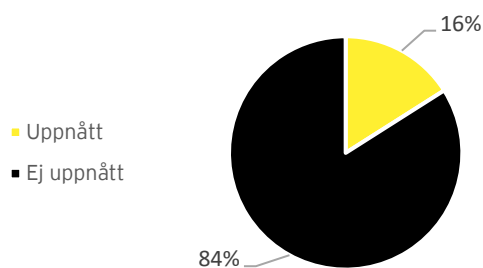
² Av regionplan 2023-2025 framgår att målet *Sveriges bästa kvalitet, tillgänglighet och säkerhet* avser hälso- och sjukvård samt hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande insatser, därav är inte alla nämnder/styrelser berörda av detta mål.

Verksamhetsberättelser

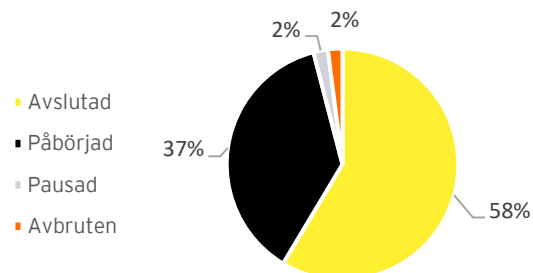
Enligt direktiv från regionfullmäktige ska verksamhetsplanen följas upp genom tre verksamhetsberättelser under året (tertiäl 1 och 2 samt för helåret). Verksamhetsplanens mål, mått med målvärden och aktiviteter ska följas upp i verksamhetsberättelserna. Av protokoll framgår att nämnden har godkänt verksamhetsberättelsen för tertial 1 och tertial 2 i maj respektive i oktober 2023. I verksamhetsberättelserna framgår utfallet för 13 av 19 målvärden samt status för samtliga aktiviteter. Målvärden som inte har följts upp förklaras med att statistik inte har funnits tillgängligt vid dessa tillfällen.

Verksamhetsberättelse för helåret 2023 godkändes av nämnden februari 2024. I verksamhetsberättelsen redovisas resultatet för samtliga målvärden och aktiviteter. Under 2023 uppfylldes 3 av 19 (16 procent) målvärden och 25 av 43 (58 procent) aktiviteter avslutades, samtliga aktiviteter som inte genomfördes har status pågående.

Resultat målvärden 2023

Status aktiviteter 2023

Vid intervju framkommer det att flera av nämndens mål i verksamhetsplanen är mål ursprungligen satta i trafikförsörjningsprogrammet, vilket innebär att målen är satta för att uppnås först 2029. Målformuleringarna och målvärdena från trafikförsörjningsprogrammet omformuleras eller justeras inte för att avse ett årligt målvärde. För majoriteten av de mål som inte har uppfyllts framgår förslag på åtgärder.

Verksamhetsberättelsen för helåret avslutas med ett framtidsavsnitt. I avsnittet presenteras en sammanfattning med reflektioner och analys av det gångna året. Områden som lyfts är bland annat nöjda kunder, digitalisering, tågtrafikens utveckling, miljömässig och ekonomisk hållbarhet. I avsnittet beskrivs även vikten av att hantera identifierade förbättringsområden i form av analyser och handlingsplaner.

Kollektivtrafiknämnden redovisar ett underskott om 64 mnkr för helåret 2023. Målet om god ekonomisk hushållning nås därmed inte. Läs mer under avsnitt 2.3.

Långsiktig inriktning

Till målområdet hållbar utveckling i hela länet har regionfullmäktige beslutat om ett antal mål och mått för året. En av länets långsiktiga inriktningar som framgår av regionplanen för 2023-2025 avser att den allmänna kollektivtrafikens självfinansieringsgrad ska uppgå till 50 procent. Målvärdet för 2023 var 45 procent och det långsiktiga målvärdet är 50 procent. Av nämndens verksamhetsberättelse för helåret 2023 framgår att självfinansieringsgraden i kollektivtrafiken uppgick till 48,9 procent. Vidare anges att det var en förbättring från föregående år och att målet bedömdes vara uppnått.

Bedömning

Det är vår bedömning att kollektivtrafiknämnden har tolkat mål och uppdrag samt brutit ner dessa till egna mätbara mål och att de fungerar som styrsignaler till verksamheten.

Nämnden har brutit ned fyra strategiska målområden till mål med tillhörande mått med målvärden och aktiviteter som syftar till att bidra till ökad måluppfyllelse. Nämnden har i enlighet med direktiv från regionfullmäktige tagit fram en verksamhetsplan och verksamhetsberättelser.

Vidare görs bedömningen att nämnden har en tydlig styrning och uppföljning mot mål och beslut. Nämnden har följt upp samtliga målvärden och aktiviteter för sina mål i samband med verksamhetsberättelse för tertial 1 och 2 samt för helåret.

Vi bedömer att nämnden har en tillräcklig uppföljning och rapportering av verksamhetens resultat. Nämnden informeras om måluppfyllelsen tre gånger om året enligt regionfullmäktiges planerade uppföljningstillfällen. I verksamhetsberättelsen för helåret framgår förslag på åtgärder för majoriteten av de målvärden som inte uppfylldes. Därav görs bedömningen att nämnden delvis beslutar om åtgärder vid avvikelser.

Slutligen görs bedömningen att nämnden delvis har säkerställt att verksamhetsresultatet är förenliga med regionfullmäktiges mål, beslut och riktlinjer. Bedömningen görs mot bakgrund av att målet om god ekonomisk hushållning inte nåddes samt att tre av 19 målvärden uppfylldes.

2.3. Ekonomistyrning och ekonomisk uppföljning

Som nämnt ovan redovisar nämnden för 2023 ett underskott om 64 mnkr. Utfallet förklaras främst av ökade trafik kostnader i kollektivtrafiken. I nämndens slutliga verksamhetsberättelse för 2023 uppges att intäkterna per helåret var 580 mnkr vilket är 39 mnkr högre än budget. Den främsta anledningen uppges vara ökade biljettintäkter, kommunernas köp av trafik och skolbiljetter. Nämndens utfall för 2023 visar på en nettokostnad om 765 mnkr, vilket är ett underskott på 64 mnkr mot budget. Utfallet innebär en nettokostnadsminskning med 3,1 procent i jämförelse mot utfallet för 2022.

Av tabell nedan framgår de sammanträden kollektivtrafiknämnden eller nämndens presidium tagit del av uppföljning avseende ekonomin.

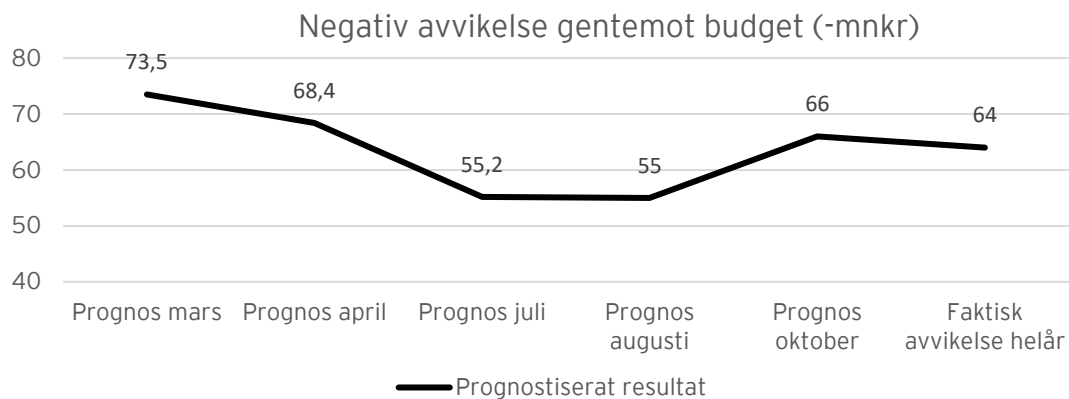
Datum	Handling	Prognos avvikelse
2023-04-19 <i>Presidium</i>	Periodrapport mars 2023	-73,5 mnkr
2023-05-16	Delegationsbeslut avseende godkännande av ekonomisk rapport mars 2023	-
2023-05-25 <i>Presidium</i>	Verksamhetsberättelse 2023-04	- 68,4 mnkr
2023-06-13	Delegationsbeslut godkännande av verksamhetsberättelse 2023-04	-
2023-08-24	Ekonomisk rapport juli 2023	-55,2 mnkr
2023-10-05	Verksamhetsberättelse 2023-08	-55 mnkr
2023-11-16 <i>Presidium</i>	Periodrapport oktober 2023	-66 mnkr
2024-01-18	Delegationsbeslut avseende protokoll kollektivtrafiknämndens presidium 2023-11-16	-
2024-02-15	Verksamhetsberättelse 2023	- 64 mnkr

Enligt nämndens delegationsordning har presidiet delegation att godkänna samt överlämna verksamhetsberättelser och ekonomiska rapporter till regionstyrelsen, i de fall nämnden inte hinner behandla dem. Vi noterar att nämndens presidium vid tre av sex tillfällen godkänt den ekonomiska uppföljningen.

Av sammanträdesprotokollet för mötet i januari 2024 framgår att nämnden under ärendet delegationsbeslut noterar delegationsbeslutet *protokoll - kollektivtrafiknämndens presidium 16 november 2023* till protokollet. Det framgår inte av anmälan att beslutet som presidiet tog avser godkännande av periodrapport för oktober. Enligt uppgift tog nämnden del av periodrapporten via e-post den 20 november 2023.

Samtliga periodrapporter och verksamhetsberättelser har godkänts av nämnden/nämndens presidium och överlämnats till regionstyrelsen. Vi noterar att samtliga ekonomiska prognoser har visat på ett negativt utfall mot budgeten. Från intervju framkommer det att den ekonomiska prognosen i början av 2023 visade på ett underskott närmare 100 mnkr och årets slutliga resultat avseende ett underskott på 64 mnkr är ett resultat av nämndens beslut om åtgärder för att minska budgetunderskottet.

Se diagram nedan för prognostiserade avvikelse gentemot budget under 2023.

I verksamhetsberättelsen för helåret anges att nämndens ekonomiska läge kräver kortsiktiga och långsiktiga åtgärder för att minska budgetunderskottet. På sammanträdet i april 2023 togs beslut om effektiviseringar inom tågtrafik och linjelagd busstrafik. Därtill ska förvaltningen också följa de regiongemensamma ekonomiska åtgärderna beslutade av regionstyrelsen i april 2023. Under 2024 ska arbetet med besparingar och effektiviseringar fortsätta. I detta ingår även ett arbete med att ta fram nya effektiviserings- och besparingsmöjligheter.

Bedömning

Det är vår bedömning att kollektivtrafiknämnden har en fullgod ekonomistyrning samt ekonomisk uppföljning och rapportering av verksamhetens resultat och beslutar om åtgärder vid avvikelser.

Uppföljning av ekonomin har skett i enlighet med tidplan och rapporterna har anmälts till regionstyrelsen. Vi noterar dock en viss diskrepans avseende anmälan av delegation och vill poängtera vikten av att nämnden får ta del av samtliga beslutshandlingar även om beslutet tas på delegation av presidiet. Inför sammanträdet 2024-01-18 har nämnden enbart tagit del av protokollet för beslut om godkännande av periodrapport oktober 2023. Det framgår inte om nämnden tagit ta del av periodrapporten, men enligt uppgift har nämnden tagit del av periodrapporten via e-post.

Nämnden bör sträva efter att planera sin ärendehantering så att de i största mån kan hantera ärenden så som godkännanden av verksamhetsberättelser och periodrapporter i nämnden. Vi finner det vara en brist att nämnden vid tre av sex tillfällen inte har kunnat planera för att hantera dessa ärenden i nämnden utan överlåtit ärendet till presidiet. I sammanhanget vill vi framhålla att det är av vikt att nämnden får information i efterhand och att beslut om åtgärder hanteras korrekt i de fall det uppkommer.

Därtill gör vi bedömningen att nämnden inte har kunnat genomföra sina uppdrag med tillgängliga resurser, då nämnden redovisar ett negativt ekonomiskt resultat för året 2023. Vi ser det som positivt att beslut har tagits om fortsatt arbete om effektiviserings- och besparingsmöjligheter.

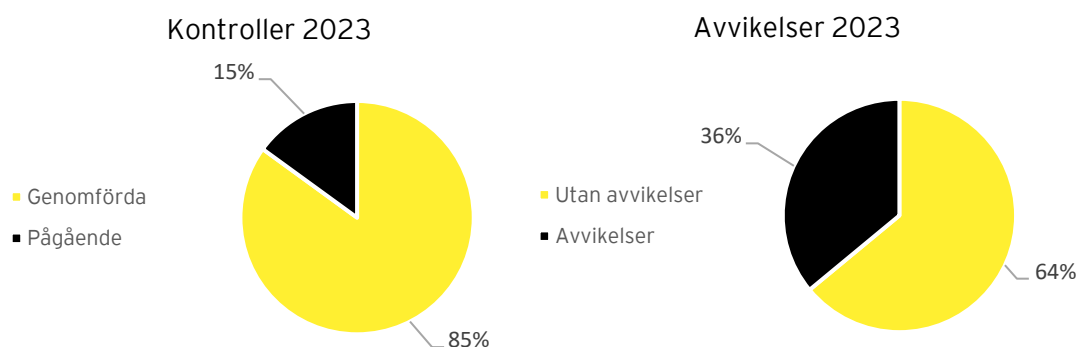
2.4. Intern kontroll och riskanalys

Kollektivtrafiknämndens internkontrollplan för 2023 redovisades och godkändes av nämnden i november 2022. Intervjuade uppger att arbetet med att ta fram en internkontrollplan inleds med att en arbetsgrupp arbetar fram ett förslag följt av att ledningsgruppen tar fram ett slutligt förslag som presenteras till nämnden. Riskerna som framgår av internkontrollplanen är ett urval av flera risker. Vi har tagit del av underlag där samtliga identifierade risker som diskuterats inför framtagandet av planen framgår. Nämnden deltar inte i arbetet med att identifiera och prioritera risker, men intervjuade menar att nämnden har möjlighet att besluta om att ta bort eller lägga till risker om så önskas.

Nämndens internkontrollplan för 2023 innehåller nio risker, varav sju är regiongemensamma och två är nämndspecifika. De nämndspecifika risker som har identifierats avser risk att intäkter kan utebli eller hanteras felaktigt samt risk att personinformation delas felaktigt vid bokning av anropsstyrda resor. Totalt framgår 13 kontroller avseende bland annat informationsinsatser, framtagande av rutiner, stickprov och olika typer av uppföljningar.

Enligt direktiv från regionfullmäktige ska uppföljningen av internkontrollplan dokumenteras i verksamhetsberättelsen för tertial 2 samt för helåret. Verksamhetsberättelse för tertial 2 godkändes av nämnden i oktober 2023. Därmed konstaterar vi att nämnden vid dessa tillfällen har informerats om verksamhetsberättelserna där uppföljning av den interna kontrollen ingår.

I uppföljning av intern kontroll i verksamhetsberättelse för helåret framgår att 11 kontroller (85 procent) har genomförts varpå det förekom avvikelser i fyra kontroller (36 procent). Därtill uppges två kontroller (15 procent) som pågående. För samtliga kontroller med avvikelser finns det förslag på åtgärder.

De kontroller som inte genomfördes under året är två regiongemensamma risker och avser personuppgiftsincidenter. Enligt uppgift väntar nämnden på att åtgärder och aktiviteter för dessa två kontroller på regionnivå ska slutföras under 2024.

Bedömning

Det är vår bedömning att kollektivtrafiknämnden har gjort en egen riskanalys samt en internkontrollplan vilka syftar till att hantera prioriterade risker. Bedömningen grundar sig på att nämnden har tagit fram en internkontrollplan för 2023 och en riskanalys har genomförts i samband med framtagandet. Vi anser att nämnden med fördel kan ta del av den totala risklistan för att få kunskap om förvaltningens identifierade risker samt den sammanvägda riskbedömningen som legat till grund för internkontrollplanen.

Därtill görs bedömningen att nämnden har ett systematiskt arbete med sin interna kontroll avseende såväl verksamhet som ekonomi. Internkontrollplanen för 2023 inkluderar risker avseende såväl verksamhet som ekonomi och vi kan konstatera att nämnden har beslutat om åtgärder för samtliga kontroller som visade på avvikelser. Därtill framgår det av protokollgranskningen att nämnden har tagit del av uppföljning av intern kontroll i samband med verksamhetsberättelser i enlighet med regionfullmäktiges tidplan för uppföljning.

2.5. Beslutsunderlag och protokoll

Kallelserna till nämndens sammanträden redogör för det kommande sammanträdets föredragningslista. Ärenden delas upp enligt följande:

- ▶ Sammanträdets öppnande
- ▶ Informationsärenden
- ▶ Beslutsärenden till nämnden
- ▶ Beslutsärenden till regionstyrelsens arbetsutskott
- ▶ Beslutsärenden till regionstyrelsen
- ▶ Beslutsärenden till regionfullmäktige
- ▶ Delegationsbeslut
- ▶ Anmälningens ärenden

Ärendena i kallelsen innehåller förslag till beslut samt handlingar. Beslutsunderlag till nämndens sammanträden finns publicerade på regionens webbplats. Eventuella yrkanden och protokollsanteckningar finns även tillgängliga på webbplatsen.

Det framgår av protokollen vilka beslutsunderlag som ligger till grund för respektive ärende. Det går därför att identifiera vilka handlingar som utgjort underlag för beslut. Vid informationsärenden framgår det en beskrivning om vad ärendet har avsett och vem som har föredragit informationen. Det framgår även av protokollen vilka paragrafer som kräver att protokollsutdrag ska skickas vidare till exempelvis regionstyrelsen eller specifika tjänstepersoner.

Bedömning

Det är vår bedömning att kollektivtrafiknämnden har tydliga beslutsunderlag och protokoll. Bedömningen grundar sig på att nämndens protokoll är tydliga och har självständiga beslutsmeningar. För samtliga beslutsärenden framgår eventuella

handlingar som har utgjort underlag för besluten vilket underlättar möjligheten att följa ärendegången.

Därtill ser vi det som positivt att kallelsen innehåller förslag till beslut för samtliga ärenden. Kallelsens struktur ger en tydlig överblick över vad nämnden ska behandla på sitt kommande sammanträde.

2.6. Tidigare rekommendationer

I detta avsnitt redovisas kollektivtrafiknämndens hantering av tidigare rekommendationer från basgranskning åren 2020, 2021 och 2022. För respektive rekommendation görs en bedömning avseende i vilken utsträckning nämnden har vidtagit åtgärder. Bedömningen redovisas i tabell nedan och görs utifrån en tregradig skala. Av tabellen nedan framgår att samtliga tidigare rekommendationer bedöms vara hanterade.

Åtgärder har vidtagits i enlighet med rekommendation	
Åtgärder har vidtagits till viss del	
Det har ej vidtagits några åtgärder	

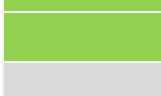
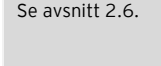
Rekommendation	Svar 2023
Att hörsamma regionstyrelsens beslut om att vidta åtgärder för att begränsa underskottet genom att fatta formella beslut kring hur underskottet ska hanteras 2020	Bedömdes delvis hanterad 2021. Kollektivtrafiknämnden har under 2023 följt regionstyrelsens regiongemensamma åtgärder och beslutat om egna åtgärder avseende det ekonomiska underskottet. Utifrån ovan gör vi bedömningen att rekommendationen är hanterad 2023.
Att utveckla arbetet med "Handlingsplaner för kostnadseffektiv verksamhet" avseende exempelvis besparingarnas potential och när i tiden redovisade åtgärder förväntas få effekt samt det politiska inflytandet över planerna. 2020	Bedömdes inte hanterad 2021. Kollektivtrafiknämnden har under 2023 beslutat om flertalet åtgärder för en mer kostnadseffektiv verksamhet. Enligt uppgift har även ett flertal av dessa arbetats in i verksamhetsplanen för 2024. Utifrån ovan gör vi bedömningen att rekommendationen är hanterad 2023.
Att stärka arbetet med intern kontroll genom att bredda riskanalysen till att i större utsträckning omfatta även andra risker än ekonomiska. 2020	Bedömdes delvis hanterad 2021. Internkontrollplanen för 2023 omfattade även andra risker än ekonomiska. Utifrån ovan gör vi bedömningen att rekommendationen är hanterad 2023.

<p>Att säkerställa att nämnden får ta del av återrapportering löpande under året samt säkerställa att återrapportering och eventuella avvikelser kommer nämnden till del.</p> <p>2020</p>	<p>Bedömdes hanterad 2021.</p>
<p>Följa det pågående förändringsarbetet för att säkerställa att verksamheten bedrivs utifrån regionens policys och riktlinjer,</p> <p>2021</p>	<p>Bedömdes hanterad 2022.</p>
<p>Säkerställa att det finns ett tydligt arbetssätt för hantering av de mål som indikerar låg måluppfyllelse.</p> <p>2021</p>	<p>Bedömdes hanterad 2022.</p>
<p>Utöka riskanalysen till att omfatta fler förvaltningsspecifika risker.</p> <p>2021</p>	<p>Bedömdes hanterad 2022.</p>
<p>Att öka nämndens delaktighet i arbetet med att identifiera och prioritera risker.</p> <p>2021</p>	<p>Bedömdes delvis hanterad 2022.</p> <p>Nämnden är inte involverad i arbetet med att identifiera och prioritera risker, men har möjlighet att vid behandling av ärendet att inkomma med synpunkter som kan leda till eventuella revideringar.</p> <p>Utifrån detta gör vi bedömningen att rekommendationen är hanterad 2023, men menar att nämnden med fördel kan involveras ännu mer i arbetet med risker.</p>
<p>Att säkerställa en fortsatt nära uppföljning av ekonomi, ekonomiska förutsättningar och att åtgärder vidtas i syfte att nå ekonomi i balans.</p> <p>2022</p>	<p>Bedöms vara hanterad 2023.</p> <p>Nämnden har under 2023 beslutat om ekonomiska åtgärder som följts upp i enskilda ärenden eller som del av tertialuppföljningen. En del av dessa åtgärder har också integrerats i verksamhetsplanen för 2024.</p>
<p>Att i protokoll tydliggöra nämndens delaktighet om kontinuerlig uppföljning av intern kontroll.</p> <p>2022</p>	<p>Bedöms vara hanterad 2023.</p> <p>Av nämndens protokoll framgår det att nämnden, i enlighet med direktiv från regionfullmäktige, har godkänt uppföljning av intern kontroll i verksamhetsberättelse för tertial 2 och för helåret.</p>

3. Slutsats

I nedanstående tabell framgår huruvida revisionsfrågorna bedöms vara helt, delvis eller ej uppfyllda alternativt inte går att bedöma.

Helt uppfyllt	
Delvis uppfyllt	
Ej uppfyllt	
Går inte att bedöma	

Revisionsfråga	Bedömning
Har revisionsobjektet fastställt en organisation med tydlig fördelning av ansvar och befogenheter?	
Har revisionsobjektet tolkat mål och uppdrag och brutit ned dessa till egna mätbara mål och att de fungerar som styrsignaler till verksamheten?	
Har revisionsobjektet en styrning och uppföljning mot mål och beslut?	
Har revisionsobjektet en tillräcklig uppföljning och rapportering av verksamhetens resultat samt beslutar man om åtgärder vid avvikelser?	
Är revisionsobjektets verksamhetsresultat förenligt med fullmäktiges, stiftarens eller ägarens mål, beslut och riktlinjer samt gällande lagstiftning och andra relevanta föreskrifter?	
Har revisionsobjektet en fullgod ekonomistyrning samt ekonomisk uppföljning och rapportering?	
Har revisionsobjektet genomfört sina uppdrag med tillgängliga resurser?	
Har revisionsobjektet gjort en egen riskanalys samt en internkontrollplan vilka syftar till att hantera prioriterade risker?	
Har revisionsobjektet ett systematiskt arbete med sin interna kontroll avseende såväl verksamhet som ekonomi?	
Har revisionsobjektet tydliga beslutsunderlag och protokoll?	
Hur har revisionsobjektet hanterat tidigare och ej åtgärdade rekommendationer som har getts i samband med de senaste årens basgranskning?	Se avsnitt 2.6.

Vår sammanfattande bedömning är att kollektivtrafiknämnden har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande sätt samt haft en tillräcklig intern kontroll.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi kollektivtrafiknämnden att:

- ▶ Fortsätta arbetet med ekonomiska åtgärder i syfte att nå ekonomi i balans.

Kalmar 20 mars 2024

Negin Nazari
Certifierade kommunal yrkesrevisor
EY

Viktoria Wedbäck Pizevska
Verksamhetsrevisor
EY

4. Källförteckning

Intervjuade funktioner

- ▶ Ordförande patientnämnden
- ▶ Vice ordförande
- ▶ Trafikdirektör
- ▶ Ekonomichef

Analyserade dokument

Övergripande

- ▶ Arbetsordningar och reglementen för den politiska organisationen mandatperioden 2023-2026
- ▶ Regionplan för Region Kalmar län 2023-2025
- ▶ Årsredovisning Region Kalmar län 2022
- ▶ Riktlinje intern kontroll Region Kalmar län 2023
- ▶ Rutin för Process Intern kontroll 2023
- ▶ Region Kalmar län delårsrapport 2023-4
- ▶ Region Kalmar län delårsrapport 2023-8
- ▶ Politisk organisation Region Kalmar län 2023-2026
- ▶ Verksamhetsorganisation Region Kalmar län 2023
- ▶ Presentation Region Kalmar län, februari 2023
- ▶ Tidplan för regionens uppföljning av ekonomi och verksamhet 2023
- ▶ Regionens ekonomi- och verksamhetsplaneringsprocess
- ▶ Regionens uppföljnings- och bokslutsprocess
- ▶ Riktlinje för målstyrning i Region Kalmar län

Kollektivtrafiknämnden

- ▶ Delegationsordning kollektivtrafiknämnden 2019
- ▶ Trafikförsörjningsprogram för Kalmar län 2021-2029
- ▶ Trafiknämnd/Kalmar länstrafik verksamhetsplan 2023
- ▶ Trafiknämnd/Kalmar länstrafik verksamhetsberättelse 2023-4
- ▶ Trafiknämnd/Kalmar länstrafik verksamhetsberättelse 2023-8
- ▶ Trafiknämnd/Kalmar länstrafik verksamhetsberättelse 2023
- ▶ Trafiknämnd/Kalmar länstrafik Internkontrollplan 2023
- ▶ Trafiknämnd/Kalmar länstrafik Internkontroll uppföljning av åtgärder 2022
- ▶ Protokoll kollektivtrafiknämnden 2023-01-19 - 2023-11-09
- ▶ Protokoll kollektivtrafiknämndens presidium 2023-04-19 - 2023-12-19
- ▶ Protokoll kollektivtrafiknämnden 2024-01-18 och 2024-02-15
- ▶ Genomgång och planering internkontroll 2023-08

5. Revisionskriterium

Kommunallagen (2017:725)

Av kommunallagens sjätte kapitel framgår att styrelsen ska leda och samordna förvaltningen av regionens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet. Nämnderna ska se till att verksamheten inom sitt ansvarsområde bedrivs i enlighet med regionfullmäktiges mål och riktlinjer samt lagar och författningar som gäller för verksamheten. Nämnden ska se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett tillfredsställande sätt.

Regionens styrmodell

Av regionfullmäktiges regionplan för Region Kalmar län 2023-2025 framgår att länets styrmodell består av en vision, en strategi samt fem övergripande strategiska mål. Målstyrningen grundar sig på mål, mått och aktiviteter som har processats fram inom fyra målområden: invånare och kund, verksamhet, medarbetare och ekonomi.

Målen ska formuleras så att de beskriver vad som ska uppnås och följs upp med mått med tillhörande målvärden för att möjliggöra uppföljning och analys. Regionfullmäktiges mått anges i kortsiktiga och i långsiktiga målvärden. De fem övergripande strategiska målen är:

- ▶ Nöjda invånare och samarbetspartners
- ▶ Hållbar utveckling i hela länet
- ▶ Sveriges bästa kvalitet, tillgänglighet och säkerhet
- ▶ En av Sveriges bästa arbetsplatser
- ▶ God ekonomisk hushållning

Baserat på regionplanen upprättar förvaltningarna inom regionstyrelsen och respektive nämnd årliga verksamhetsplaner. Regionplanen är vägledande för regionstyrelsens och nämndernas verksamhetsplaner. Verksamhetsplanerna ska innehålla mål, mått och aktiviteter.

Regionens uppföljning

- ▶ Två delårsrapporter
- ▶ Årsredovisning
- ▶ Uppföljningsrapporter

Nämndernas uppföljning

- ▶ Tre verksamhetsberättelser³
- ▶ Tre ekonomiska periodrapporter

De nedbrutna målen och måtten i verksamhetsplanerna följs upp i verksamhetsberättelserna. I de årliga verksamhetsberättelserna, med undantag för patientnämnden, ingår ett framtidsavsnitt som anger behov och inriktning framåt.

Regionstyrelsen och övriga nämnder, förutom patientnämnden, upprättar tre ekonomiska periodrapporter i enlighet med upprättad plan för uppföljning.

Periodrapporterna och verksamhetsberättelserna ska överlämnas till nämnd eller regionstyrelsen för beslut och eventuella åtgärdande. Region Kalmar län upprättar tre uppföljningsrapporter under året som redovisas i regionstyrelsen för information och eventuella åtgärder. Eventuella avvikelser gentemot budget och mål ska förklaras i verksamhetsberättelser, delårsrapporter och årsredovisning. Regionstyrelsens kan fatta särskilda beslut om åtgärder med anledning av redovisade avvikelser gentemot budget.

Riktlinje för målstyrning i Region Kalmar län

Upprättad av arbetsgruppen för strategisk målstyrning 2012-04-18, senast reviderad 2020-10-09. Syftet med riktlinjen är att få en tydlig ledning och styrning av verksamhet för att nå uppsatta mål samt för att regionen ska leva upp till de krav som ställs i lagar och förordningar.

Regiondirektörens ledningsgrupp har särskilt ansvar för rutinen och för att samtliga medarbetare i regionen ska följa rutinen. Regionfullmäktige fastställer regionplanen, övergripande mål och mått samt följer upp och utvärderar resultat. Regiondirektörens stab fastställer tidplan för planerings- och uppföljningsprocessen. Uppföljning av mål ska ske tertialvis i samband med verksamhetsdialoger, delårsrapporter och i samband med årsredovisning.

Intern kontroll

Riktlinje för intern kontroll för Region Kalmar län beslutad av regionfullmäktige 2020-09-23, senast reviderad 2023-03-02, gäller för perioden 2023-01-01- 2025-12-31. Riktlinjen ska revideras vart tredje år och följas upp årligen.

Av regionplan 2023-2025 framgår att intern kontroll handlar om att säkerställa:

- ▶ En ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet
- ▶ Tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten
- ▶ Att tillämpliga lagar, regler, riktlinjer och avtal med mera följs

³ Med undantag för patientnämnden som upprättar en årlig verksamhetsberättelse.

Regionstyrelsen ska se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. I detta ligger ett ansvar för att en intern kontrollorganisation upprättas inom regionen samt att denna utvecklas utifrån regionens kontrollbehov. I riktlinjen fastställs ansvaret och uppföljning för intern kontroll. Internkontrollarbetet ska säkerställa att riktlinjer och regler inom de olika verksamhetsområden efterlevs och följs, samt att behovet av nya riktlinjer och regler uppmärksammas. Processen för intern kontroll ska utgå från de krav som ställs och den interna kontrollen ska vara en integrerad del av verksamheten. Processen ska utföras och dokumenteras på det sätt som finns beskrivet i rutinen för process intern kontroll.

Regiondirektören har i förvaltningsorganisationen det yttersta ansvaret för den interna kontrollen. Regiondirektören ska styra och följa upp den interna kontrollen och varje förvaltningschef ska inom sin förvaltning ansvara för att uppföljning och utvärdering av kontroller och åtgärder sker. Rapportering till nämnd ska ske i samband med uppföljningen vid delår i augusti och vid helår. Regionstyrelsen och nämnderna ska i samband med uppföljning vid behov göra en bedömning av om den interna kontrollen är tillräcklig. Förvaltningschef ska ansvara för att allvarigare avvikelser mot den interna kontrollen omgående rapporteras till regiondirektören, som har en rapportskyldighet till regionstyrelsen.

Regiondirektören redovisar årligen för regionstyrelsens godkännande en regionövergripande intern kontrollplan. Förvaltningschefen redovisar årligen en motsvarande intern kontrollplan inom den egna förvaltningen. Resultatet av uppföljningen ska rapporteras till regiondirektören i samband med delår i augusti och vid helår. Regiondirektören rapporterar till regionstyrelsen. Regionstyrelsen ska med utgångspunkt från regiondirektörens rapportering utvärdera regionens samlade system för intern kontroll. I bedömningen ingår att bedöma ändamålsenligheten av processen för intern kontroll samt hur tillämpningen har fungerat och vid behov föreslå förbättringsåtgärder.

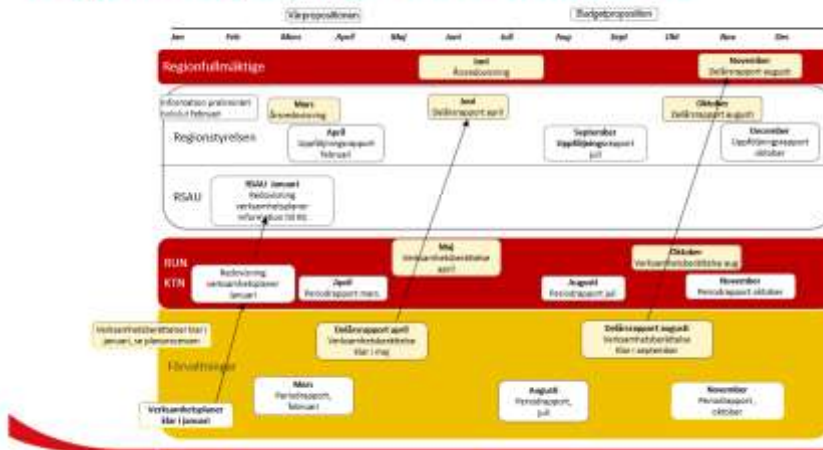
Kollektivtrafiknämndens reglemente

Kollektivtrafiknämndens reglemente fastställdes av regionfullmäktige den 29 september 2022 och gäller för mandatperioden 2023-2026. Kollektivtrafiknämnden ansvarar för beredning av de strategiska frågorna som hör till kollektivtrafiken samt driften av kollektivtrafiken. Nämnden fullgör Region Kalmar läns uppgifter som regional kollektivtrafikmyndighet enligt lag (2010:1056) om kollektivtrafik.

I kollektivtrafiknämndens uppgifter ingår bland annat att bereda strategier och målbild för kollektivtrafiken, trafikförsörjningsprogram inför beslut i regionfullmäktige, trafikförsörjningsprogram för färdtjänst inför beslut i regionfullmäktige och bereda taxor inför beslut i regionfullmäktige. Det ingår även att beställa lokal och regional kollektivtrafik, besluta om allmän trafikplikt, ansvara för regional kollektivtrafik enligt lagen om kollektivtrafik och bereda ärenden till regionfullmäktige.

Bilaga 1. Uppföljnings- och bokslutsprocess

Regionens uppföljnings- och bokslutsprocess

Tidplan för regionens uppföljning av ekonomi och verksamhet

	Brytdatum	Klart i RD och Stratsys	Regional utvecklingsnämnd	Kollektivtrafiknämnd	Arbetsutskott	RS	RF
Preliminärt bokslut	2023-01-17					2023-02-02	
Årsredovisning 2022 (verksamhetsberättelser)	2023-01-17	2023-01-25	2023-02-15	2023-02-16	2023-02-14	2023-03-23	2023-06-02
Januari	2023-02-06						
Februari	2023-03-06						
Periodrapport mars	2023-04-05	2023-04-14	2023-04-04	2023-04-05	2023-04-25	2023-05-10	
Delårsrapport april (verksamhetsberättelser)	2023-05-11	2023-05-17	2023-05-17	2023-05-16	2023-05-31	2023-06-13	
Maj	2023-06-07						
Juni	2023-07-06						
Periodrapport juli	2023-08-04	2023-08-10	2023-08-23	2023-08-24	2023-08-29	2023-09-13	
Delårsrapport augusti (verksamhetsberättelser)	2023-09-12	2023-09-20	2023-10-04	2023-10-05	2023-10-17	2023-10-31	2023-11-22,23
September	2023-10-05						
Periodrapport oktober	2023-11-06	2023-11-10	2023-11-08	2023-11-09	2023-11-28	2023-12-12	
November	2023-12-06						

4 vardagar till brytdatum och 2 dgr vid delår
4 vardagar för klart stratsys